

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 76/22
Luxembourg, 5. maj 2022

Sodba v zadevi C-83/20
BPC Lux 2 in drugi

Portugalska ureditev, ki je podlaga ukrepa za reševanje banke Banco Espírito Santo, je združljiva z lastninsko pravico

Portugalska, ki je Direktivo o sanaciji in reševanju kreditnih institucij pred iztekom roka za prenos prenesla le delno, ni ogrozila uresničitve cilja, določenega s to direktivo

Banco Espírito Santo SA (v nadaljevanju: BES) je bila ena glavnih kreditnih institucij v portugalskem bančnem sistemu. Zaradi svojega finančnega položaja ter resnega in hudega tveganja, da ne bo izpolnila svojih obveznosti, je Banco de Portugal (banka Portugalske) 3. avgusta 2014 sprejela sklep o njenem reševanju (v nadaljevanju: ukrep za reševanje). S tem ukrepom, ki je bil sprejet na podlagi nacionalne ureditve o reševanju kreditnih institucij¹, kot je bila spremenjena z uredbo-zakonom z dne 1. avgusta 2014², je bila ustanovljena premostitvena banka Novo Banco SA, na katero so bila prenesena nekatera sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in sredstva, ki jih upravlja banka BES.

Tožeče stranke v sporu o glavni stvari (v nadaljevanju: BPC Lux 2 in drugi) so imetnice podrejenih obveznic, ki jih je izdala banka BES. Družba Massa Insolvente je imela neposredno in posredno deleže v osnovnem kapitalu banke BES. Družba BPC Lux 2 in drugi ter družba Massa Insolvente so pred nacionalnimi upravnimi sodišči izpodbijali ukrep za reševanje in v tem okviru med drugim trdili, da je bil ta ukrep sprejet v nasprotju s pravom Unije.

Portugalsko vrhovno upravno sodišče, pri katerem sta bili vloženi pritožbi družbe BPC Lux 2 in drugih ter družbe Massa Insolvente, je dvomilo o združljivosti nacionalne ureditve, na podlagi katere je bil sprejet ukrep za reševanje banke BES, s pravom Unije, zlasti z Direktivo 2014/59³ in členom 17⁴ Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) zaradi neprenosa vrste zahtev, navedenih v tej direktivi.

Poleg tega se je to sodišče spraševalo, ali je portugalski zakonodajalec s sprejetjem uredbe-zakona z dne 1. avgusta 2014, s katero je bila ta direktiva, preden se je iztekel rok za njen prenos, ki je bil določen na 31. december 2014, prenesena le delno, lahko resno ogrozil cilj, določen z Direktivo 2014/59⁵.

Sodišče je v sodbi odločilo, da je nacionalna ureditev, na podlagi katere je bil sprejet ukrep za reševanje banke BES, združljiva s členom 17(1) Listine. Poleg tega je razsodilo, da zgolj delni prenos nekaterih določb direktive, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za njen prenos, načeloma ne more resno ogroziti uresničitve cilja, določenega s to direktivo.

Presoja Sodišča

¹ Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (splošna ureditev kreditnih in finančnih institucij), kot izhaja iz uredbe-zakona št. 31-A/2012 z dne 10. februarja 2012.

² Uredba-zakon št. 114-A/2014 z dne 1. avgusta 2014.

³ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2014, L 173, 2014, str. 190).

⁴ Člen 17 Listine zagotavlja varstvo lastninske pravice.

⁵ Na podlagi načela, določenega v sodni praksi, ki izhaja iz sodbe z dne 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, [C-129/96](#) (glej sporočilo za medije št. [80/97](#)), v zvezi z obveznostmi držav članic v obdobju prenosa direktive.

Sodišče je najprej preučilo, ali se navedene določbe Direktive 2014/59⁶ uporabljajo za spor o glavni stvari. V zvezi s tem je navedlo, da se je rok za prenos te direktive iztekel 31. decembra 2014. Iz tega izhaja, da se 3. avgusta 2014, ko je bil sprejet zadevni ukrep za reševanje, ta rok za prenos še ni iztekel. Sodišče je po tem, ko je opozorilo na ustaljeno sodno prakso na tem področju,⁷ navedlo, da se tožeče stranke v postopku v glavni stvari pred predložitvenim sodiščem ne morejo sklicevati na določbe Direktive 2014/59, saj se te ne uporabljajo za spor o glavni stvari.

V zvezi z uporabo člena 17 Listine je Sodišče opozorilo, da se v skladu s členom 51(1) Listine njene določbe za države članice uporabljajo samo takrat, kadar te izvajajo pravo Unije. Potem ko je Sodišče na eni strani navedlo, da je bil namen uredbe-zakona z dne 10. februarja 2012 izvajanje ene od zavez Portugalske republike v okviru memoranduma o soglasju, sklenjenega s skupno misijo Evropske komisije, Mednarodnega denarnega sklada (MDS) in Evropske centralne banke (ECB), o pogojih ekonomske politike, na drugi strani pa, da uredba-zakon z dne 1. avgusta 2014 pomeni ukrep za delni prenos Direktive 2014/59, je ugotovilo, da gre pri tem za izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine, tako da se njene določbe uporabljajo za spor o glavni stvari.

V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da člen 17(1) Listine vsebuje tri ločena pravila. Prvo, ki je izraženo v prvem stavku in je splošne narave, konkretizira načelo spoštovanja lastnine. Drugo, vsebovano v drugem stavku tega odstavka, se nanaša na odvzem lastnine in zanj določa nekatere pogoje. Tretje, vsebovano v tretjem stavku navedenega odstavka, pa državam članicam priznava zlasti pristojnost, da uredijo uživanje lastnine, kolikor je to potrebno zaradi splošnega interesa. Sodišče je dodalo, da kljub temu ne gre za pravila, ki ne bi bila medsebojno povezana, saj se drugo in tretje pravilo nanašata na posebne primere posega v lastninsko pravico in ju je treba razlagati ob upoštevanju načela, določenega v prvem od teh pravil.

V tem okviru je Sodišče, na prvem mestu, obravnavalo vprašanje, ali se člen 17(1) Listine⁸ uporablja za omejitve lastninske pravice na delnicah ali obveznicah, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, kakršne so te v obravnavani zadevi. Potem ko je Sodišče na eni strani navedlo, da se varstvo, ki ga zagotavlja ta določba, nanaša na pravice, ki imajo premoženjsko vrednost in iz katerih glede na zadevni pravni red izhaja pridobljen pravni položaj, ki imetniku teh pravic omogoča samostojno izvajanje teh pravic v njegovo korist, je štelo, da gre pri teh delnicah oziroma obveznicah, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, za tak primer. Sodišče je na drugi strani ugotovilo, da so bile navedene delnice oziroma obveznice pridobljene zakonito. Iz tega izhaja, da spadajo na področje uporabe člena 17(1) Listine.

Sodišče je, na drugem mestu, štelo, da ukrep za reševanje, ki je bil sprejet v skladu z nacionalno ureditvijo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne pomeni odvzema lastnine v smislu člena 17(1), drugi stavek, Listine. Sodišče je namreč ugotovilo, da ta ukrep za reševanje ni vseboval formalnega odvzema premoženja ali razlastitve zadevnih delnic oziroma obveznic. Natančneje, ta ukrep imetnikom navedenih delnic oziroma obveznic ni prisilno, v celoti in dokončno odvzel pravic, ki izhajajo iz teh delnic oziroma obveznic.

Na tretjem mestu, **dejstvo je, da sprejetje ukrepa za reševanje v skladu z ureditvijo iz postopka v glavni stvari, ki med drugim določa prenos sredstev s kreditne institucije na premostitveno banko, pomeni ureditev uživanja lastnine v smislu člena 17(1), tretji stavek, Listine, s katero je mogoče poseči v lastninsko pravico delničarjev kreditne institucije, katerih ekonomski položaj je prizadet, in upnikov, kot so imetniki obveznic, katerih terjatve niso bile prenesene na premostitveno institucijo.**

Kot je razvidno iz besedila te določbe, se uživanje lastnine lahko uredi z zakonom, kolikor je to potrebno zaradi splošnega interesa. Sodišče je po tem, ko je zaporedoma preučilo pogoje iz te

⁶ In sicer členi 36, 73 in 74 Direktive 2014/59.

⁷ Zgoraj navedena sodba Inter-Environnement Wallonie; sodba z dne 17. januarja 2008, Velasco Navarro, [C-246/06](#), in sodba z dne 27. oktobra 2016, Milev, [C-439/16 PPU](#).

⁸ Člen 17(1) Listine določa, da ima vsakdo pravico imeti v posesti svojo zakonito pridobljeno lastnino, jo uporabljati, z njo razpolagati in jo komu zapustiti. Lastnina se nikomur ne sme odvzeti, razen v javno korist v primerih in pod pogoji, ki jih določa zakon, vendar le proti pravični in pravočasni odškodnini za njeno izgubo. Uživanje lastnine se lahko uredi z zakonom, če je to potrebno zaradi splošnega interesa.

določbe, presodilo, da **ob upoštevanju polja proste presoje, ki ga imajo države članice pri sprejemanju odločitev na gospodarskem področju, člen 17(1), tretji stavek, Listine ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki ne vsebuje izrecne določbe, ki bi zagotavljala, da delničarji ne utrpijo večjih izgub od tistih, ki bi jih imeli, če bi institucija ob sprejetju ukrepa za reševanje prenehala (načelo „no creditor worse off“).**

Sodišče je, na četrtem in zadnjem mestu, preučilo vprašanje, ali lahko delni prenos nekaterih določb Direktive 2014/59/ES v nacionalno ureditev o reševanju kreditnih institucij, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za prenos te direktive, resno ogrozi uresničitev cilja, določenega z navedeno direktivo, v smislu sodbe Inter-Environnement Wallonie.

Za to je navedlo, da se je rok za prenos Direktive 2014/59 iztekel 31. decembra 2014, tako da Portugalski republiki ni mogoče očitati, da na dan sprejetja ukrepa za reševanje, to je 3. avgusta 2014, v svojem pravnem redu ni sprejela ukrepov za izvajanje te direktive. Vendar ostaja dejstvo, da **države članice, na katere je direktiva naslovljena, med rokom za njen prenos ne smejo sprejemati predpisov, s katerimi bi bila lahko resno ogrožena uresničitev cilja, določenega s to direktivo.** Tako obveznost opustitve, ki je naložena vsem nacionalnim organom, je treba na eni strani razumeti tako, da se nanaša na sprejetje vsakega – splošnega in posebnega – ukrepa, ki bi lahko imel tak negativen učinek. Na drugi strani se morajo sodišča držav članic od datuma, ko je direktiva začela veljati, kolikor je mogoče, vzdržati razlage notranjega prava, ki bi lahko po izteku roka za prenos resno ogrozila uresničitev cilja te direktive.

Sodišče je v zvezi s tem sicer opozorilo, da mora nacionalno sodišče presoditi, ali so nacionalne določbe, katerih zakonitost se izpodbija, take, da lahko resno ogrozijo cilj, določen z direktivo, pri čemer mora tako preverjanje nujno temeljiti na splošni presoji, ob upoštevanju celote politik in ukrepov, ki so bili sprejeti na zadevnem nacionalnem ozemlju. **Sodišče pa je pristojno za odločanje o vprašanju, ali lahko delni prenos nekaterih določb direktive, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za njen prenos, načeloma resno ogrozi uresničitev cilja, določenega s to direktivo.**

V zvezi s tem je Sodišče najprej navedlo, da je že razsodilo, da lahko države članice sprejmejočasne ukrepe oziroma direktivo izvajajo v več fazah. V teh primerih neskladnost prehodnih nacionalnih določb s to direktivo ali neobstoj prenosa nekaterih določb te direktive ne bi nujno ogrozila uresnitve cilja, ki ga ta določa. Sodišče je namreč štelo, da je v takem primeru tak cilj vedno mogoče doseči z dokončnim in popolnim prenosom navedene direktive v predpisanem roku.

Dalje, obveznost vzdržanja, na katero se je Sodišče sklicevalo med drugim v točki 45 sodbe Inter-Environnement Wallonie, je treba razumeti tako, da se nanaša na sprejetje vsakega splošnega in posebnega ukrepa, ki bi lahko resno ogrozil uresničitev cilja, določenega z zadevno direktivo. **Kadar pa je namen ukrepa, ki ga sprejme država članica, prenesti direktivo Unije, čeprav le delno, in kadar je ta prenos pravilen, ni mogoče šteti, da lahko sprejetje takega ukrepa za delni prenos povzroči tak negativen učinek, saj to sprejetje nacionalno ureditev nujno približuje direktivi, ki se s to ureditvijo prenaša, in tako prispeva k uresničevanju ciljev te direktive.**

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793